

Lancetvejbred til køer kan have miljøeffekt

Lancetvejbred har potentiale til at reducere udskillelsen af kvælstof i urin fra malkekøer. Mulige effekter er mindre udvaskning fra markerne og mere protein i mælken, men forskningslitteraturen er ikke helt entydig

Af Karen Munk Nielsen

Flere udenlandske undersøgelser dokumenterer en lavere koncentration af kvælstof i urinen samt omfordeling af kvælstof fra urin til fast gødning og mælk, når lancetvejbred indgår i græsblandingen til malkekøer. Undersøgelserne er hovedsageligt foretaget i New Zealand og Irland. Effekterne er ikke undersøgt under danske forhold og danske ydelsesniveauer.

Lancetvejbrede potentielle effekter er særligt interessante i økologisk mælkeproduktion, hvor kløvergræs udgør en væsentlig del af foderforsyningen. Kløvergræs er rigt på protein og bidrager til lagring af en kvælstofpulje i jorden, og i perioder til en overforsyning af køerne med råprotein i forhold til deres behov og dermed til en lavere proteinudnyttelse. Det kan resultere i en høj udskillelse af overskydende kvælstof til miljøet gennem urin.

Kan man øge koens udnyttelse af det kvælstof, den får gennem foderet, kan man reducere udskillelsen af overskydende kvælstof til miljøet.

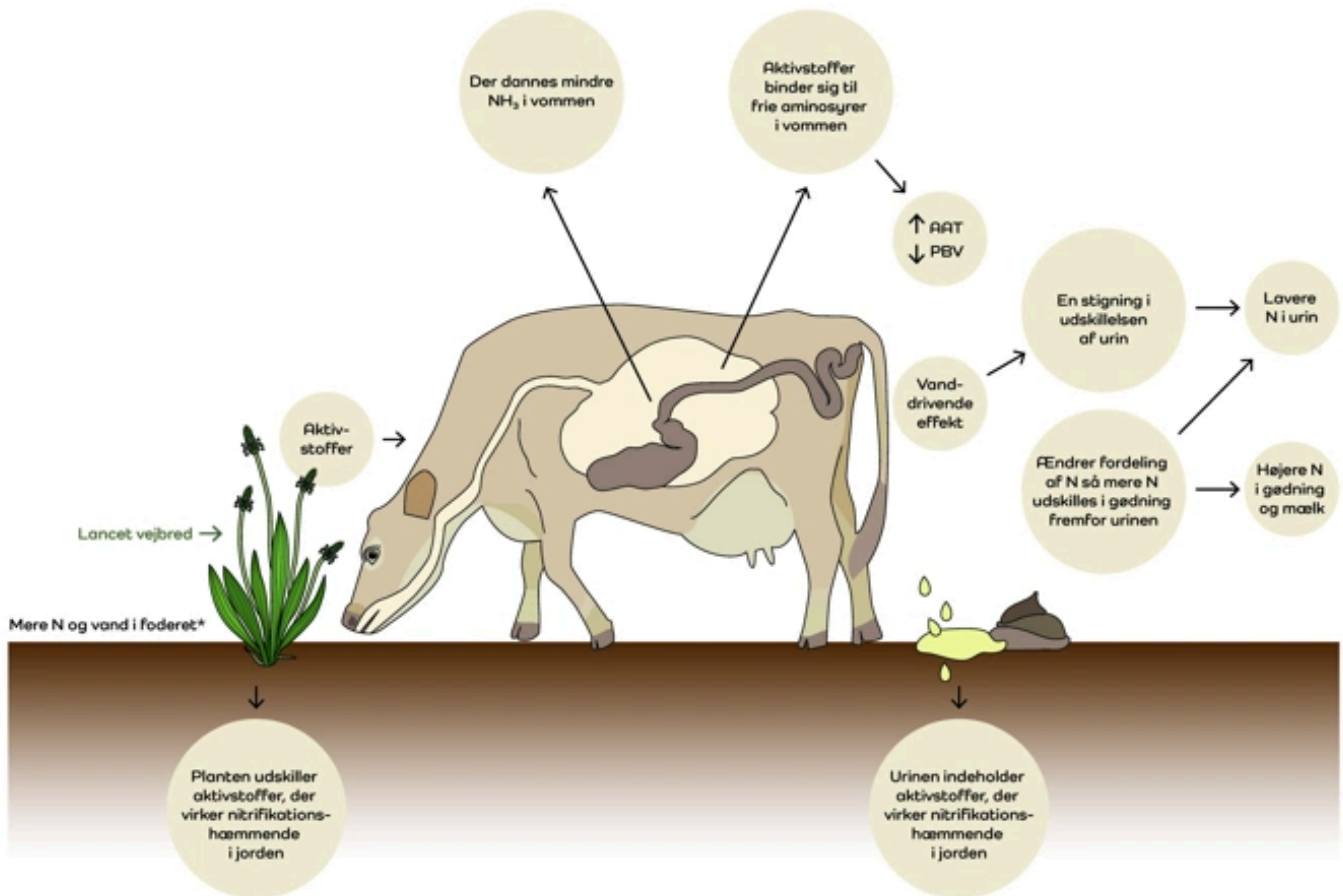
Mængden er vigtig

Lancetvejbred (*Plantago lanceolata*) er i de senere år blevet fremhævet som en plante, der kan reducere kvælstofudskillelsen gennem urinen, og den anvendes allerede i dag i græsmarksblandinger hos mange økologer. Effekten afhænger dog i høj grad af mængden i græsblandingen, hvor effekterne typisk er fundet, når lancetvejbred udgør mere end 30 % af køernes tørstofoptagelse.

Et studie fra New Zealand påviste, at 30 og 45 % lancetvejbred i græsblandingen reducerede udskillelsen af kvælstof i køernes urin med henholdsvis 19 og 41 % i forhold til køer fodret med rajgræs eller med 15 % lancetvejbred.

Koen producerer godt på lancetvejbred

Mælkeydelse og mælkens sammensætning opretholdes eller forbedres i flere studier. Nogle rapporterer uændret mælkeydelse og -sammensætning, andre finder en stigning i mælkeydelse, fedt og protein. En stigning i mælkens proteinindhold kan skyldes, at kvælstoffet omfordeles fra urin til mælk. Dog findes også studier, som har fundet en reduktion i indholdet af fedt og protein i mælken, men det er vigtigt at have for øje, at de forskellige undersøgelser varierer med hensyn til mængden af lancetvejbred i rationen og andre urter i græsmarksblandingen, som også kan indvirke på resultaterne.

* Sammenlignet med kløvergræs

Figur 1. Mulige mekanismer, der ændrer koens omsætning og udskillelse af kvælstof (N) ved optagelse af lancetvejbred.

Læs mere

Notat: Lancetvejbrede potentielle påvirkning af N-omsætning i koen og udskillelse af N i urin og gødning (pdf 7 sider) (/media/jwtf3dvv/notat_lancetvejbrede-n-omsaetning-i-koen-og-udskillelse-af-n-i-urin-og-goedning.pdf)

Lancetvejbred som nitrifikationshæmmer i økologisk jordbrug (</klima/lancetvejbred-har-potentiale-som-nitrifikationshaemmer-i-oekologisk-jordbrug/>)

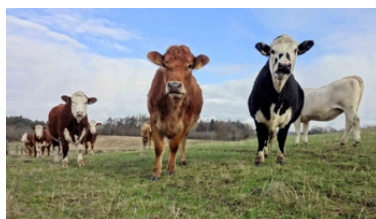
Måske er du også interesseret i

12.05.2026

Lancetvejbred har potentiale som nitrifikationshæmmer i økologisk jordbrug

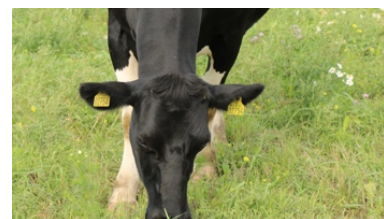
Lancetvejbred er velegnet i kløvergræsblandinger og efterafgrøder, og den videnskabelig...

08.05.2026

Afgræsning med ikke-økologiske dyr på økologiske marker

Ikke-økologiske dyr kan afgræsse økologiske marker i en begrænset del af året. Dokumentation og erklæring...

24.04.2026

Afgræsning med økologisk kvæg

Planlægning, styring og opfølgning er nøgleordene inden for græs og afgræsning.

10.04.2026

Videoer – afgræsning med malkekvæg

Få gode råd og inputs til afgræsningssæsonen fra Økologirådgiver Hans Lund.

21.04.2026

Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer

Supplerende regler, som leverandører skal overholde, hvis de økologiske virksomheder (mejeri/slagteri) har...

27.03.2026

Artsrige græsblandinger har mange fordele på kvægbedriften

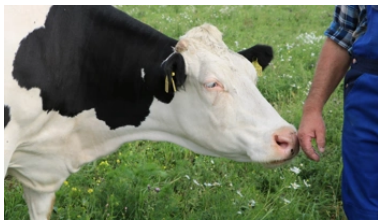
Græsmarksblandinger med en stor diversitet og et balanceret indhold af græs, urter og bælgeplanter kan hav...

25.03.2026

Avlsarbejde skal sikre, at koen trives i fremtidens produktionssystem

Hvordan skal fremtidens økologiske malkeko se ud? Det er en række forskere i gang med at undersøge, o...

24.03.2026

Ny kvælstofregulering for økologiske mælkeproducenter

Fodermajs og kløvergræsmarkens levetid er 2 afgørende faktorer for udledning af kvælstof fra det...

07.04.2026

Schweitz: Urteekstrakt matcher antibiotika mod børbetændelse

Der er ingen forskel i mælkeydelse og reproduktionsresultater hos malkekøer med børbetændelse, der behandles...

12.02.2026

Vær opmærksom på omlægningsdato på nye marker til foderproduktion

Omlægnings- og sådato er afgørende for, om afgrøder høstet i første omlægningsår kan bruges som fode...

29.01.2026

Emissionsfaktor for lattergas – hvad er det, og hvad bruges den til?

Lattergas er en potent drivhusgas, som udledes, når kvælstof omsættes i jorden. Når man skal beregne...

15.04.2026

Velkommen til økologien

Vigtige tips til at komme godt fra start som ny økolog og erfaringer med forskellige produktionsgrene.

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Kirstine Flintholm Jørgensen

Konsulent

+45 30 89 71 61

kifj@icoel.dk